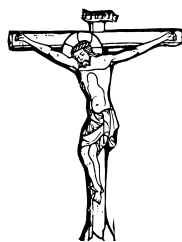

LÅNGFREDAGEN

IN PARASCEVE

Jes 53 och 5:e akten i Kristi pinas historia. Predikan av Åke Malander (ELBK)

Var hälsat, välsignade kors, på dig är döden besegrad, på dig hängde Gud, min Frälsare och Konung. O Trädens drottning, salighetens läkemedel, du är bognad för de betryckta och tröst för de sorgsna. O högheliga trä, tecknet för vårt liv, den frukt du bar var Jesus, människohjärtats spis och föda. Jesu, Guds Son, tänk på mig, när du kallar korsets vänner och fiender, det ber jag dig.

På långfredagen brukar fler människor än vanligt komma till kyrkan, trots att det är en svart dag av sorg och klagan. Kan det ha något att göra med att man här känner igen något av människans utsatthet i tillvaron? Här visar ondskan upp sitt ansikte, här möter vi intriger, svek och avund, här träder lidande och död oss nästan in på skinnen. Till det yttre liknar kanske detta bara de otaliga andra liknande illdåd som har skett och sker här i världen. Men här är det inte historieskrivning eller nyhetsrapportering, här är det Guds Ord som föreläses och det är levande och kraftladdat och berör människohjärtat. Vi förnimmar i djupet av vårt inre, att här är det något mer än en skenprocess och en martyrdöd. Långfredagens drama väcker de existentiella frågorna om livet, om lidandet och döden, om skuld och försoning. Däremot verkar inte påskdagen samla lika många. Långfredagen ställde frågor, påskdagen ger svaret. Är svaret manne alltför radikalt och omstörtande?

Långfredagen är en botdag och ska så vara. När du hör eller läser femte akten i Kristi pinas historia, kan du väl inte undgå att bli berörd av Jesu ord på korset. Inför honom blir var människa avslöjad och avklädd, ja hela världen ställd skyldig inför Gud. Inför korset förkunnas för oss, ja vi inte bara hör, vi skådar Guds vrede och dom över synden. Genom långfredagens budskap ska den Helige Ande i oss verka ånger över vår synd, men för att boten ska bli en hel och full bot ska långfredagen även i oss väcka tron på syndernas förlåtelse, förtröstan på Kristi fullkomliga frälsargärning. Då blir långfredagen för oss den Goda Fredagen.

Under fastan sjöng vi: *"Se, vi går upp till Jerusalem ... Att skåda hur Jesus Krist, Guds Son, I syndares ställe lider."* Ja, vi skådar vår käre Herre och Frälsare fastspikad på korset, på förbannelsens trä, tillsammans med två rövare, sargad och blödande, med en taggig törnekrona på sitt huvud. Vi ser hur solen förlorar sitt sken och det blir mörkt, mitt på dagen! Men här sker något vi inte kan se och heller aldrig kan till fullo fatta och inse. Vi hör hur han ropar: **"Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?"** Han får ta emot spott och hån och spe i övermått. Men inget enda tröstens ord! Han ropar till sin Gud, men himmelen är stängd för honom. På honom vilar nu syndens yttersta konsekvens och straff: han är övergiven av Gud. Mörkret förblir dock inte, några timmar senare viker det undan, och han utropar: **"Det är fullbordat."** Nu är himmelen åter öppen, och till sist ropar han: **"Fader, i dina händer befaller jag nu min ande."** Hans huvud faller ner, han ger upp andan och dör. Det är verkligen fullbordat!

Långfredagen väcker, som vi sa, frågor: Vem är jag och vart bär det hän med mitt liv? Och vem är denne man som lider allt detta fasansfulla? Ja, vem är egentligen denne, som är så *"föraktad och övergiven av människor"* och *"rycks bort från de levandes land"*? Det är Guds Evige Son, Härlighetens Herre, världens Frälsare som lider och dör. Vår salighets Hövding hänger död på korset. Det är samma mun som inbjöd alla som arbetar och är betungade: **"Kom till mig ..."**, som nu är stum och tyst. Han som är människans sanna liv är död, han som är vår enda salighet. Vi sjunger i psalm 733 vers 2: *"O sorg och nöd! Se, Gud är död Och uppå korset dräpen. Den har visst en själ av sten, Som ej bliver häpen."*

De som var med där var snabba med sina förkastelsesdomar över honom. Nu ska däremot inte vi vara alltför snabba att döma dem som här, var och en på sitt sätt, medverkade till att driva honom till korset. Judas Iskariot som förrådade honom, den romerske ståthållaren som dömde honom, de judiska ledarna som hetsade folkhopen mot honom, alla dessa var i verkligheten bara tillfälliga agenter, de var representanter för oss alla. Här rullas den obarmhärtiga sanningen upp: det är vi själva, det är våra synder som har drivit honom uppå korset. All vår synd otalig är det som har smitt dessa hemska spikar, som genomborrat hans händer och fötter, det är du och jag som har planterat detta törne, vars sylvassa taggar sårar hans huvud blodigt. **"Du har vållat mig arbete med dina synder och möda med dina missgärningar"** säger Herren – och det säger han även till oss. Idag, om inte förr, faller alla våra ursäkter och undanflykter platt till marken, vi har inget annat att komma med än en syndabekännelse. Så blev det för den botfärdige rövaren: *"Vi lider vad våra gärningar är värda, men denne man har inget ont gjort."* Så sant som det var sagt, men ändå träffade han inte hela sanningen; både hans och vår bekännelse inför korset måste faktiskt bli: **Denne man lider vad våra gärningar är värda.** "Ja, och vad är väl en förskräckligare kungörelse och predikan om Guds vrede över synden än Kristi, hans Sons, lidande och död." (Luther)

Nu skulle långfredagen inte vara till sin stora nytta för oss om vi stannade vid det vi kan se och höra. Vi måste fråga oss vad som är meningen med Kristi lidande och död och vad det betyder för oss. Alla som var där såg och hörde samma sak, både de som hånade och bespottade honom och den botfärdige rövaren, men för dem blev det till dom och för honom till liv. Med rövaren skedde det som är Guds mening med långfredagen. Paulus sammanfattar det helt kort i 1 Tess. 5: *"Ty Gud har inte bestämt oss till att drabbas av vredesdomen utan till att vinna frälsning genom vår Herre Jesus Kristus. Han har dött för oss, för att vi ska leva tillsammans med honom, vare sig vi är vakna eller insomnade."* Detta är avsikten med det som skedde med Frälsaren. Den fasansfulla död som vi här ser är inte en martyrdöd för något stort och ädelt verk. Kristi död är en försoningsdöd. Domen över våra synder vilar på honom, han är utgiven för våra överträdelsers skull. Därför heter det i en introitus på långfredagen: *"Han är försoningen för våra synder, ja icke allenast för våra utan ock för hela världens."* Följderna av det som skedde på långfredagen kan då beskrivas i sex korta ord: **Genom hans död till vårt liv.** Till vårt andliga liv här, i nåden och till vårt eviga liv där, i härligheten.

Gud skapade människan odödlig, hon ägde det sanna livet med Gud. Men syndafallet kom, och livet gick förlorat. Människans sinne och förstånd blev så förmörkat, att hon inte längre känner Gud och inte ens inser sitt förlorade tillstånd. Människan blev andligen död och fientlig mot Gud. Sådana är vi av naturen; vi är torra träd utan rättfärdighet. I det tillståndet är vi, när han som är det friska trädet möter oss och förkunnar att **"straffet var lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi belade"** och vidare **"genom sin kunskap förklarar min rättfärdige tjänare de många rättfärdiga, och deras skulder är det han som bär"**. Så förkunnas för oss det förunderliga budskapet, att hur omätligt stor vår syndaskuld inför Gud än är, så är den genom Kristi död fullkomligt och övernog betald. Lagen som med rätta vittnade mot oss och krävde straffet för våra synder och överträdelser har nu fått alla sina krav uppfyllda och har inte mer att kräva. Så sträng Guds vrede än är för syndens skull, så är den nu förbytt i nåd och välbehag för Kristi skull. När han på korset utropar: **"Det är fullbordat"**, då betyder det att vilken syndare du än är, och hur du än är så får du, ja så ska du tro, att alla dina synder är förlåtna, fullkomligt förlåtna genom Kristi ställföreträdande tillfyllestgörelse. Ja, vad är väl en trösterikare kungörelse och predikan om Guds nåd och välbehag mot syndare än Kristi, hans Sons lidande och död. I tron kan vi instämma med Paulus: *"Nu lever inte mer jag, utan Kristus lever i mig."*

Men det blir ändå en fråga kvar, trots att vi blivit uppväckta från andlig död till andligt liv. Vår kropp måste ju dö och bli till stoft igen! Det ser ut som om döden alltjämt härskade. Förvisso är det så, men vad är det som ger döden dess kraft, dess udd? Det är synden. *"Syndens lön är döden."* Nu är dock den underbara sanningen den att i Kristi död blev synden försonad och borttagen. Nu har döden mist sin udd. Ty Kristus har smakat döden för alla, ja Paulus konstaterar: *"En har dött för alla, alltså har de alla dött."* Så räknas det nu inför Gud. Visserligen måste kroppen dö, men vi ska inte mer smaka dödens bitterhet. Kristus har i vårt ställe smakat dödens ousägligt bittra kalk, ja han har druckit den i botten. Nu har han istället fyllt den med liv och nåd och så förvandlat den till en livets friska kalk – som han nu räcker till oss. Då kan vi erinra oss Herrens ord då han stapplade under korset, och detta var egentligen ett domsord: **"Om man gör så med det friska trädet, vad ska då inte ske med det torra?"** Och nu kan vi svara: Just därigenom att man gör så med det friska trädet, så blir dess död till liv och salighet för det torra trädet.

Vi sjunger i psalm 733 inte bara andra versen utan även vers 9: *"Emedan han, sann Gud och man, Led det han ej förtjänste, Vi nu utan vår förtjänst Saligheten vänta."* För varje syndare som tror och förtröstar på detta, har

långfredagen blivit en rätt botdag, och den Goda Fredagen. För rövaren hade det blivit så. Det han såg och hörde från korset bredvid blev till sist en levande sanning för honom: Jag är en syndare, du är syndares frälsare, *"Jesus, tänk på mig när du kommer i ditt rike."*

Till sist min vän: visst är du liksom jag en syndare, kom då och gör sällskap med mig, så får vi var dag gå till Golgata och fritt och för intet ta emot frukten av Kristi död: det sanna liv som gick förlorat i syndafallet. Då kan även vi liksom gamle Simeon, när vår stund kommer fara hädan i frid efter löftet. Då ska även vi få möta de ljuvliga orden: ***"Sannerligen, jag säger dig: Idag ska du vara med mig i paradiset."***

*Ty vi minnas de ord som du talat,
Då du döende dödade döden,
De förlossande ord som hugsvalat
Själve rövaren i yttersta nöden.*